

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 29 Νοεμβρίου 2022
(OR. en)

14785/22

Διοργανικός φάκελος:
2022/0263 (NLE)

SOC 626
EMPL 429
GENDER 186
EDUC 387

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Θέμα: ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα: οι στόχοι της Βαρκελώνης για το 2030

ΣΥΣΤΑΣΗ (ΕΕ) 2022/... ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της ...

σχετικά με την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα: οι στόχοι της Βαρκελώνης για το 2030

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 292, σε συνδυασμό με το άρθρο 153 παράγραφος 1 στοιχείο θ),

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Προκειμένου να αρθούν τα αντικίνητρα για τη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Βαρκελώνη καθόρισε το 2002 στόχους για την παιδική φροντίδα που πρέπει να επιτευχθούν έως το 2010, ήτοι την παροχή προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας («ΠΕΦ») για τουλάχιστον το 33 % των παιδιών ηλικίας κάτω των τριών ετών και για τουλάχιστον το 90 % των παιδιών μεταξύ της ηλικίας των τριών ετών και της ηλικίας υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης¹. Ενώ οι εν λόγω στόχοι έχουν επιτευχθεί κατά μέσο όρο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών και στο εσωτερικό τους, ιδίως για τα παιδιά από νοικοκυριά χαμηλότερου εισοδήματος και για την ομάδα παιδιών μικρότερης ηλικίας.
- (2) Στόχος της παρούσας σύστασης είναι να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να αυξήσουν τη συμμετοχή σε προσβάσιμη, οικονομικά προσιτή και υψηλής ποιότητας ΠΕΦ, ενώ θα λαμβάνουν υπόψη τη ζήτηση για υπηρεσίες ΠΕΦ και σε ευθυγράμμιση με τα εθνικά πρότυπα παροχής υπηρεσιών, προκειμένου να διευκολυνθεί η συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας και να ενισχυθεί η κοινωνική και γνωστική ανάπτυξη όλων των παιδιών, ιδίως των παιδιών που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση ή προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα.

¹ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης, της 15ης και 16ης Μαρτίου 2002 (2002), SN 100/1/02 REV1.

- (3) Οι ευθύνες φροντίδας των παιδιών, ιδίως των πολύ μικρών παιδιών, περιορίζουν σημαντικά τη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας. Το 2021, στο πλαίσιο της έρευνας εργατικού δυναμικού, το 27,9 % των γυναικών εκτός εργατικού δυναμικού ανέφερε ότι η φροντίδα παιδιών ή ενηλίκων που έχρηζαν φροντίδας ήταν ο κύριος λόγος για τη μη αναζήτηση εργασίας, σε σύγκριση με μόνο το 8,0 % των ανδρών. Το 2019, προ πανδημίας, τα εν λόγω ποσοστά ανέρχονταν σε 32,6 % και 7,6 % αντίστοιχα¹. Ταυτόχρονα, το ποσοστό απασχόλησης των ατόμων με παιδιά ηλικίας κάτω των έξι ετών ήταν 90,1 % για τους άνδρες έναντι 67,2 % για τις γυναίκες. Η μη αμειβόμενη παροχή φροντίδας αποκλείει περίπου 7,7 εκατομμύρια γυναίκες στην Ευρώπη από τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας, σε σύγκριση με μόλις 450 000 άνδρες. Το δυσανάλογο μερίδιο των γυναικών στην εργασία φροντίδας αποτελεί επίσης μία από τις κύριες γενεσιουργούς αιτίες του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων².
- (4) Οι γυναίκες είναι επίσης πιθανότερο να προσαρμόσουν το μοντέλο εργασίας τους στις ευθύνες φροντίδας. Αυτό έχει διαρκή αντίκτυπο στη σταδιοδρομία τους και συμβάλλει στο μισθολογικό και συνταξιοδοτικό χάσμα μεταξύ των φύλων. Οι εργαζόμενες γυναίκες αφιερώνουν κατά μέσο όρο 90 λεπτά περισσότερο από τους εργαζόμενους άνδρες σε οικιακές εργασίες και δραστηριότητες άμεσης φροντίδας σε καθημερινή βάση. Η αντιμετώπιση των διαφορών μεταξύ των φύλων στην απασχόληση έχει σαφές επιχειρηματικό ενδιαφέρον, καθώς συμβάλλει στην ανάπτυξη και είναι πιθανό να έχει θετικό αντίκτυπο στην παραγωγικότητα. Επιπλέον, η αντιμετώπιση των διαφορών μεταξύ των φύλων έχει εδραιωμένη θετική συμβολή στη μείωση της φτώχειας και στην κοινωνική ένταξη, ενώ προσφέρει έναν τρόπο αντιμετώπισης της συρρίκνωσης του εργατικού δυναμικού.

¹ Πίνακας δεδομένων της Eurostat LFSA_IGAR, «Care of adults with disabilities or children and other family or personal reasons» (Φροντίδα ενηλίκων με αναπηρία ή παιδιών και άλλοι οικογενειακοί ή προσωπικοί λόγοι), ποσοστό του πληθυσμού που δεν ανήκει στο εργατικό δυναμικό και επιθυμεί να εργαστεί, ηλικιακή ομάδα 15-64 ετών.

² Έκθεση του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) με τίτλο «Gender Inequalities in care and consequences on the labour market» (Ανισότητες μεταξύ των φύλων στην παροχή φροντίδας και συνέπειες στην αγορά εργασίας), 12953/20 ADD 1.

- (5) Η διαθεσιμότητα οικονομικά προσιτών και υψηλής ποιότητας υπηρεσιών φροντίδας έχει σημαντικό θετικό αντίκτυπο στην κατάσταση της απασχόλησης των φροντιστών, ιδίως των φροντιστριών. Καθώς η παροχή ΠΕΦ αυξήθηκε σε ολόκληρη την Ένωση, το χάσμα μεταξύ των φύλων στην απασχόληση μειώθηκε από 17,7 ποσοστιαίες μονάδες το 2002 σε 10,8 ποσοστιαίες μονάδες το 2021. Ωστόσο, η πρόοδος έχει παραμείνει στάσιμη τα τελευταία έτη.
- (6) Ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων («πυλώνας») τονίζει τη σημασία της ισότητας των φύλων, της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής και της ΠΕΦ ως βασικών στόχων της Ένωσης. Ο πυλώνας ορίζει ότι η ίση μεταχείριση και οι ίσες ευκαιρίες για γυναίκες και άνδρες πρέπει να διασφαλίζονται και να προωθούνται σε όλους τους τομείς, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας, τους όρους και τις συνθήκες απασχόλησης και την εξέλιξη της σταδιοδρομίας. Αναγνωρίζει επίσης το δικαίωμα των παιδιών σε οικονομικά προσιτή και καλής ποιότητας ΠΕΦ, το δικαίωμα των παιδιών σε προστασία από τη φτώχεια και το δικαίωμα των παιδιών από μειονεκτούντα περιβάλλοντα σε ειδικά μέτρα για την ενίσχυση της ισότητας των ευκαιριών.
- (7) Το σχέδιο δράσης για τον πυλώνα προτείνει ότι το 78 % του πληθυσμού ηλικίας μεταξύ 20 και 64 ετών θα πρέπει να εργάζεται έως το 2030. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, το σχέδιο δράσης θέτει ως στόχο τη μείωση του χάσματος μεταξύ των φύλων στην απασχόληση τουλάχιστον κατά το ήμισυ σε σύγκριση με το 2019, μεταξύ άλλων μέσω της αύξησης της παροχής επίσημης ΠΕΦ. Το σχέδιο δράσης αναγνωρίζει ότι η αύξηση της παροχής επίσημης ΠΕΦ θα συμβάλει στην αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας και στον καλύτερο συνδυασμό επαγγελματικής, οικογενειακής και ιδιωτικής ζωής.

- (8) Υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο παρέχουν στήριξη στους γονείς. Σε ορισμένα κράτη μέλη δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στην παροχή συστημάτων γονικής άδειας με επαρκή αμοιβή ή αποζημίωση τουλάχιστον για τους πρώτους 12 μήνες της ζωής του παιδιού, με αποτέλεσμα πολύ υψηλά ποσοστά χρήσης της γονικής άδειας. Άλλα κράτη μέλη εστιάζουν περισσότερο στην παροχή υπηρεσιών ΠΕΦ σε παιδιά από πολύ νεαρή ηλικία. Στην τελευταία ομάδα κρατών μελών, τα παιδιά συνήθως συμμετέχουν στην ΠΕΦ ήδη κατά το πρώτο έτος της ζωής τους και η γονική άδεια με αμοιβή ή αποζημίωση δεν υπερβαίνει την ελάχιστη απαίτηση βάσει του δικαίου της Ένωσης. Ο νέος στόχος για τα παιδιά ηλικίας κάτω των τριών ετών που ορίζεται στην παρούσα σύσταση αποσκοπεί στην επίτευξη ισορροπίας μεταξύ αυτών των διαφορετικών προσεγγίσεων. Με βάση τα ανωτέρω, για την ομάδα των παιδιών ηλικίας κάτω των τριών ετών, ο συνολικός στόχος είναι ποσοστό συμμετοχής 45 %, για την επίτευξη του οποίου θα πρέπει να καταβάλουν προσπάθειες όλα τα κράτη μέλη.
- (9) Ωστόσο, τα κράτη μέλη με ποσοστό συμμετοχής που υπολείπεται του προηγούμενου στόχου του 33 % δεν αναμένεται απαραίτητα να επιτύχουν τον προηγούμενο ή τον νέο στόχο έως το 2030. Αντ' αυτού, συνιστάται να αυξήσουν τα ποσοστά συμμετοχής τους κατά τουλάχιστον ένα συγκεκριμένο ποσοστό, το οποίο θα αντανακλά την αρχική κατάσταση κάθε ενδιαφερόμενου κράτους μέλους και τον τρόπο χρήσης της γονικής άδειας σε αυτό. Με αυτόν τον τρόπο παρέχεται μια ρεαλιστική δυνατότητα στα εν λόγω κράτη μέλη να προσεγγίσουν τον στόχο του 45 %. Τα κράτη μέλη που απέχουν περισσότερο από την επίτευξη του στόχου αναμένεται να καταβάλουν μεγαλύτερες προσπάθειες για να καλύψουν την απόσταση.

- (10) Δεδομένων της σημαντικής διακύμανσης των ποσοστών συμμετοχής στην ΠΕΦ ανά έτος και του γεγονότος ότι τα στοιχεία του 2021 εξακολουθούν να αντικατοπτρίζουν τον αντίκτυπο της πανδημίας COVID-19 σε ορισμένα κράτη μέλη, το μέσο ποσοστό συμμετοχής στην ΠΕΦ κατά τα τελευταία πέντε έτη πριν από την έκδοση της παρούσας σύστασης (σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της ΕΕ για το εισόδημα και τις συνθήκες διαβίωσης) επιλέχθηκε ως βάση αναφοράς για τον καθορισμό της ελάχιστης αύξησης της συμμετοχής στην ΠΕΦ για τα κράτη μέλη που δεν έχουν ακόμη επιτύχει τον προηγούμενο στόχο.
- (11) Σε επίπεδο Ένωσης, αρκετές συστάσεις και οδηγίες στους τομείς της ισότητας των φύλων και των συνθηκών εργασίας αφορούν ορισμένα ζητήματα που σχετίζονται με τους στόχους της Βαρκελώνης. Για παράδειγμα, η οδηγία (ΕΕ) 2019/1158 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹ δημιουργεί ένα πλαίσιο για την ισόρροπη ως προς το φύλο χρήση της γονικής άδειας και των ευέλικτων ρυθμίσεων εργασίας, καθώς και της άδειας φροντίδας.

¹ Οδηγία (ΕΕ) 2019/1158 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, σχετικά με την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής για τους γονείς και τους φροντιστές και την κατάργηση της οδηγίας 2010/18/ΕΕ του Συμβουλίου (ΕΕ L 188 της 12.7.2019, σ. 79).

- (12) Υπάρχουν διάφορες πρωτοβουλίες της Ένωσης που έχουν αναδείξει τη σημασία της ΠΕΦ για τα παιδιά. Η παρούσα σύσταση βασίζεται στις εν λόγω πρωτοβουλίες πολιτικής, τουτέστιν στο ψήφισμα του Συμβουλίου περί στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με στόχο τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και πέραν αυτού (2021-2030)¹, που περιλαμβάνει τον στόχο σε επίπεδο Ένωσης της συμμετοχής στην ΠΕΦ τουλάχιστον του 96 % των παιδιών ηλικίας μεταξύ τριών ετών και της ηλικίας έναρξης της υποχρεωτικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης· στη σύσταση του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2019, σχετικά με συστήματα προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας υψηλής ποιότητας², που βοηθά τα κράτη μέλη να βελτιώσουν τις υπηρεσίες ΠΕΦ και υπογραμμίζει ότι οι υπηρεσίες αυτές πρέπει να είναι συμπεριληπτικές, προσβάσιμες, οικονομικά προσιτές και υψηλής ποιότητας· στην ανακοίνωση της Επιτροπής για τη «Στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού»³, που περιλαμβάνει μια σειρά από βασικές δράσεις που θα πρέπει να αναλάβει η Επιτροπή για την καλύτερη προώθηση και προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών και αναγνωρίζει τον επωφελή ρόλο της ΠΕΦ για τη γνωστική και κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών· και στη σύσταση του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά⁴, που έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι τα παιδιά που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού έχουν ελεύθερη και αποτελεσματική πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της ΠΕΦ, σε όλες τις περιφέρειες, μεταξύ άλλων στις απομακρυσμένες και αγροτικές περιοχές.

¹ ΕΕ C 66 της 26.2.2021, σ. 1.

² Σύσταση του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2019, σχετικά με συστήματα προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας υψηλής ποιότητας (ΕΕ C 189 της 5.6.2019, σ. 4).

³ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, με τίτλο «Στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού» (COM(2021) 142 final της 24.3.2021, σ. 1).

⁴ Σύσταση (ΕΕ) 2021/1004 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά (ΕΕ L 223 της 22.6.2021, σ. 14).

- (13) Τα κράτη μέλη, όταν επενδύουν σε υπηρεσίες ΠΕΦ, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη ορισμένες διαστάσεις πέραν της απλής διαθεσιμότητας θέσεων, όπως η χρονική ένταση της συμμετοχής, το ποσοστό των παιδιών που συμμετέχουν στην ΠΕΦ και διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και η προσβασιμότητα, η οικονομική προσιτότητα και η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, η παρούσα σύσταση καθορίζει μέτρα για την αντιμετώπιση αυτών των πτυχών.
- (14) Για να διευκολυνθεί η συμμετοχή των ατόμων που παρέχουν βασική φροντίδα, κυρίως των γυναικών, στην αγορά εργασίας, ο αριθμός των ωρών ΠΕΦ θα πρέπει να είναι επαρκής ώστε να επιτρέπει στους γονείς την ουσιαστική ανάληψη αμειβόμενης εργασίας. Θα πρέπει να ενθαρρύνεται η συμμετοχή, με συνεκτίμηση των βέλτιστων συμφερόντων του παιδιού και με εξασφάλιση της ισότιμης ως προς το φύλο γονικής επιλογής όσον αφορά την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής και τη χρήση των υπηρεσιών ΠΕΦ. Όταν τα παιδιά δεν συμμετέχουν ακόμα πλήρως σε ΠΕΦ, και οι δύο γονείς θα πρέπει να κάνουν χρήση των δικαιωμάτων γονικής άδειας και ευέλικτων ρυθμίσεων εργασίας που ορίζονται στην οδηγία (ΕΕ) 2019/1158, όπως η μερική απασχόληση, τα ευέλικτα ωράρια εργασίας και η τηλεργασία, προκειμένου να διασφαλιστεί η ισότιμη κατανομή των ευθυνών φροντίδας, ενώ η συμμετοχή θα πρέπει να αυξάνεται σταδιακά με την ηλικία του παιδιού. Δεδομένης της σημασίας της εν λόγω διάστασης, είναι σημαντικό να παρακολουθείται η χρονική ένταση της συμμετοχής των παιδιών στην ΠΕΦ από κοινού με την εν γένει συμμετοχή στην ΠΕΦ.

- (15) Επιπλέον, οι γυναίκες με χαμηλό επίπεδο επαγγελματικών δεξιοτήτων, οι μετανάστριες, οι γυναίκες από νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος με παιδιά, καθώς και οι μόνες γονείς αντιμετωπίζουν περισσότερα εμπόδια όσον αφορά την κατάρτιση και την εύρεση εργασίας και περισσότερα αντικίνητρα για την ένταξη και επανένταξη στην αγορά εργασίας, λόγω οικονομικών και μη οικονομικών περιορισμών στη συμμετοχή των παιδιών τους στην ΠΕΦ. Η ενθάρρυνση της μεγαλύτερης συμμετοχής των παιδιών που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση και προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα σε χωρίς αποκλεισμούς ΠΕΦ θα έχει θετικό αντίκτυπο όσον αφορά το ενδεχόμενο επιστροφής των μητέρων τους στην εργασία. Θα βοηθήσει επίσης τις γυναίκες να συνδυάσουν καλύτερα την επαγγελματική, την οικογενειακή και την ιδιωτική τους ζωή.
- (16) Οι γονείς με αναπηρία και οι γονείς παιδιών με αναπηρία αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα εμπόδια και προκλήσεις όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά εργασίας. Η διευκόλυνση της συμμετοχής των παιδιών με αναπηρία στη βασική ΠΕΦ, κατά περίπτωση, αναλόγως του είδους και του βαθμού αναπηρίας και με συνεκτίμηση της αξιολόγησης εμπειρογνομόνων και των βέλτιστων συμφερόντων του παιδιού, μπορεί να βοηθήσει τους γονείς τους να συνδυάσουν καλύτερα την επαγγελματική, την οικογενειακή και την ιδιωτική τους ζωή.
- (17) Η συμμετοχή στην ΠΕΦ έχει πολλαπλά οφέλη για τα παιδιά. Τα στοιχεία δείχνουν ότι η παροχή ποιοτικής ΠΕΦ διαδραματίζει καίριο ρόλο στη βελτίωση της γνωστικής, κοινωνικής και εκπαιδευτικής ανάπτυξης των παιδιών από νεαρή ηλικία. Σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με συστήματα προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας υψηλής ποιότητας, η συμμετοχή στην ΠΕΦ μπορεί να αποτελέσει αποτελεσματικό εργαλείο για την επίτευξη εκπαιδευτικής ισότητας για τα παιδιά που βρίσκονται σε μειονεκτική κατάσταση, όπως παιδιά με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, παιδιά σε νοικοκυριά που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των μονογονεϊκών νοικοκυριών, παιδιά από οικογένειες μεταναστών, παιδιά πρόσφυγες, παιδιά Ρομά και παιδιά από άλλες μειονοτικές ομάδες, παιδιά που ζουν σε αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές με ανεπαρκείς υποδομές φροντίδας και παιδιά υπό εναλλακτική φροντίδα.

- (18) Στη σύσταση του Συμβουλίου για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά και στη σύσταση του Συμβουλίου για την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά¹ δίνεται έμφαση στο γεγονός ότι η ισότιμη πρόσβαση σε ποιοτική και ενταξιακή ΠΕΦ έχει κομβική σημασία για τη διάσπαση της διαγενεακής αλυσίδας του κοινωνικού αποκλεισμού και τη διασφάλιση της ισότητας των ευκαιριών για τα παιδιά σε μειονεκτικές καταστάσεις. Στην ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά απευθύνεται σύσταση στα κράτη μέλη να υποβάλουν εθνικά σχέδια για την εφαρμογή της σύστασης εντός εννέα μηνών από την έκδοση της. Ωστόσο, τα ποσοστά συμμετοχής των παιδιών σε μειονεκτικές καταστάσεις παραμένουν σημαντικά χαμηλότερα, ιδίως μεταξύ των μικρότερων παιδιών, κάτι που μπορεί να οδηγήσει αργότερα σε χειρότερα εκπαιδευτικά αποτελέσματα και υψηλά ποσοστά πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης, ιδίως για τα παιδιά Ρομά ή τα παιδιά από οικογένειες μεταναστών, καθώς και τα παιδιά που στερούνται γονικής μέριμνας. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ της συμμετοχής των παιδιών αυτών στην ΠΕΦ και της συμμετοχής του συνολικού πληθυσμού των παιδιών. Πρέπει επίσης να δοθεί προσοχή στη μείωση του χάσματος συμμετοχής μεταξύ των υψηλότερων και των χαμηλότερων πεμπτημορίων εισοδήματος. Η συμμετοχή στην ΠΕΦ είναι επίσης σημαντική για τα παιδιά που εγκαταλείπουν την Ουκρανία για να ξεφύγουν από τον πόλεμο, όπως και για άλλα παιδιά που ζητούν ή απολαμβάνουν προστασία στην Ένωση. Για όλα αυτά τα δυνητικά ευάλωτα παιδιά θα πρέπει να εξασφαλίζεται ισότιμη πρόσβαση σε βασικές μη διαχωρισμένες υπηρεσίες ΠΕΦ χωρίς αποκλεισμούς.

¹ Σύσταση του Συμβουλίου, της 12ης Μαρτίου 2021, για την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά (ΕΕ C 93 της 19.3.2021, σ. 1).

- (19) Ομοίως, τα παιδιά με αναπηρία έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν σε βασική ΠΕΦ σε ισότιμη βάση με τα άλλα παιδιά. Τα μισά παιδιά με αναπηρία λαμβάνουν φροντίδα μόνο από τους γονείς τους. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι η ΠΕΦ είναι προσβάσιμη, χωρίς αποκλεισμούς και συνδυάζεται με στοχευμένα μέτρα που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση ειδικών αναγκών, μεταξύ άλλων, μέσω μέτρων για την αντιμετώπιση των εμποδίων και του διαχωρισμού, τον εφοδιασμό του προσωπικού με τις απαραίτητες ικανότητες ή την πρόσληψη ειδικού προσωπικού για την αντιμετώπιση μεμονωμένων αναγκών, και με εξατομικευμένα προγράμματα σπουδών, κατά περίπτωση.
- (20) Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στη γεφύρωση του χάσματος όσον αφορά τη συμμετοχή των παιδιών που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και των παιδιών με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στα συστήματα ΠΕΦ στα οποία οι εθνικές διοικήσεις κοινωνικών υποθέσεων, υγείας και εκπαίδευσης είναι επιμέρους αρμόδιες για διαφορετικά τμήματα της ΠΕΦ.
- (21) Η υψηλή ποιότητα της ΠΕΦ είναι απαραίτητη για να εξασφαλιστεί ότι τα παιδιά επωφελούνται από τη συμμετοχή σε αυτήν. Μολονότι δεν υπάρχει ενιαίος τρόπος ορισμού και μέτρησης της έννοιας της ποιότητας στο πλαίσιο της ΠΕΦ, η ουσία της έγκειται στην ποιότητα της αλληλεπίδρασης μεταξύ ενηλίκων και παιδιών, ανεξάρτητα από το υφιστάμενο σύστημα ΠΕΦ. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν την παροχή υψηλής ποιότητας ΠΕΦ, λαμβάνοντας υπόψη τις διάφορες διαστάσεις που ορίζονται στη σύσταση σχετικά με συστήματα ΠΕΦ υψηλής ποιότητας, μεταξύ άλλων, την πρόσβαση σε υπηρεσίες ΠΕΦ, τα προσόντα και τις συνθήκες εργασίας του προσωπικού, το παιδαγωγικό πρόγραμμα σπουδών, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση, καθώς και τη διακυβέρνηση και τη χρηματοδότηση των υπηρεσιών ΠΕΦ. Ιδιαίτερη σημασία έχουν στοιχεία όπως η αναλογία προσωπικού/παιδιών, τα προσόντα του προσωπικού και η συνεχής επαγγελματική κατάρτιση.

- (22) Η ποιότητα της παροχής ΠΕΦ αποτελεί επίσης σημαντικό παράγοντα για την εδραίωση της εμπιστοσύνης μεταξύ των γονέων και των ιδρυμάτων που παρέχουν εκπαίδευση και φροντίδα και, ως εκ τούτου, σημαντικό παράγοντα για τη διευκόλυνση της αυξημένης συμμετοχής στην ΠΕΦ.
- (23) Η προσβασιμότητα είναι ακόμα μία σημαντική διάσταση της παροχής ΠΕΦ. Περιλαμβάνει επαρκείς υποδομές και κατάλληλες δυνατότητες υποδοχής και ώρες λειτουργίας, καθώς και την προσαρμογή στις ειδικές ανάγκες των γονέων και την παροχή βοήθειας για την αντιμετώπιση πολύπλοκων διοικητικών διαδικασιών. Θα πρέπει να παρέχεται υποστήριξη, με διάφορες μορφές, για τη διεκπεραίωση των διοικητικών διαδικασιών, μεταξύ άλλων γλωσσική και ψηφιακή υποστήριξη, ιδίως σε ομάδες που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση ή προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα, οι οποίες, για παράδειγμα, δεν είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν ψηφιακά εργαλεία ή δεν έχουν πρόσβαση σε αυτά. Περιλαμβάνει επίσης την προσβασιμότητα για τα άτομα με αναπηρία, συμπεριλαμβανομένων παιδιών, γονέων και επαγγελματιών, σύμφωνα με τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας που ορίζονται στην οδηγία (ΕΕ) 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹.

¹ Οδηγία (ΕΕ) 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας προϊόντων και υπηρεσιών (ΕΕ L 151 της 7.6.2019, σ. 70).

- (24) Επιπλέον, η προσβασιμότητα περιλαμβάνει την απλούστευση των διαδικασιών και την επαγγελματοποίηση του προσωπικού και των ειδικών με σκοπό την κατάλληλη στήριξη των παιδιών με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και άλλων ευάλωτων ομάδων, σε συνθήκες μη διαχωρισμένες εγκαταστάσεις. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι αίρονται και προλαμβάνονται τα εμπόδια στη χρήση των υπηρεσιών ΠΕΦ, μεταξύ άλλων και για τα άτομα με αναπηρία, και ότι οι υπηρεσίες ΠΕΦ παρέχονται πραγματικά χωρίς αποκλεισμούς.
- (25) Κατά την αντιμετώπιση ζητημάτων προσβασιμότητας, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι εδαφικές ανισορροπίες. Ο μεγάλος χρόνος μετακίνησης που συνδέεται με την απόσταση, την έλλειψη ή την περιορισμένη ύπαρξη μεταφορικών συνδέσεων και την κυκλοφοριακή συμφόρηση μπορεί να αποτελέσει εμπόδιο για τη συμμετοχή, ιδίως για παιδιά με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Οι απομακρυσμένες και οι αγροτικές περιοχές βρίσκονται σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση λόγω της έλλειψης επαρκών υπηρεσιών ΠΕΦ σε τοπικό επίπεδο. Αυτές οι εδαφικές ανισορροπίες μπορούν να επιδεινώσουν τα προβλήματα οικονομικής προσιτότητας. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη τα διαφορετικά προφίλ των χρηστών υπηρεσιών ΠΕΦ στα σχέδια κινητικότητας και να περιλαμβάνεται η εδαφική κάλυψη στη συλλογή δεδομένων για σκοπούς αξιολόγησης και παρακολούθησης.

- (26) Σε πολλά κράτη μέλη, το υψηλό κόστος της ΠΕΦ εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό εμπόδιο για τη συμμετοχή. Τα στοιχεία της Eurostat δείχνουν ότι το κόστος αποτελεί παράγοντα που διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην απόφαση να μη χρησιμοποιηθούν επίσημες υπηρεσίες παιδικής φροντίδας σε πολλές χώρες, ιδίως για τα νοικοκυριά που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας. Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της Ένωσης για το εισόδημα και τις συνθήκες διαβίωσης για το 2016, το 13 % των γονέων δεν χρησιμοποιεί υπηρεσίες παιδικής φροντίδας λόγω του κόστους τους, ενώ το 11 % αντιμετωπίζει μέτριες ή μεγάλες δυσκολίες ώστε να αντεπεξέλθει στο κόστος τους. Τα ποσοστά αυτά είναι υπερδιπλάσια (28 % και 27 % αντίστοιχα) για τα νοικοκυριά που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας. Σύμφωνα με επιστημονικές έρευνες, η ΠΕΦ υψηλής ποιότητας αποφέρει σημαντικά οικονομικά, κοινωνικά, εκπαιδευτικά και αναπτυξιακά οφέλη. Η εξασφάλιση οικονομικά προσιτής ΠΕΦ είναι επωφελής για την κάλυψη των αναγκών αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης των γυναικών και για τη διευκόλυνση της συμμετοχής τους στην αγορά εργασίας· αυτό έχει επίσης θετικό μακροπρόθεσμο αντίκτυπο στην εκπαίδευση από νεαρή ηλικία, καθώς προλειαίνει το έδαφος για μια θετική στάση απέναντι στη μάθηση καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής, η οποία δεν αφορά απλώς τα παιδιά που συμμετέχουν, αλλά επεκτείνεται στην κοινωνία γενικότερα. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι το κόστος της ΠΕΦ είναι ανάλογο προς το εισόδημα των νοικοκυριών και δεν αποτελεί εμπόδιο για τη χρήση υπηρεσιών ΠΕΦ. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν υπόψη και άλλες δαπάνες που σχετίζονται με τη συμμετοχή στην ΠΕΦ, όπως οι μεταφορές, ο ρουχισμός και ο εξοπλισμός που απαιτείται σε εγκαταστάσεις φροντίδας.

- (27) Ένας τρόπος για να εξασφαλιστεί επαρκής παροχή προσβάσιμης και οικονομικά προσιτής ΠΕΦ υψηλής ποιότητας είναι η θέσπιση νόμιμου δικαιώματος στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, με το οποίο οι δημόσιες αρχές εγγυώνται μια θέση για όλα τα παιδιά των οποίων οι γονείς τη ζητούν, ανεξάρτητα από το καθεστώς απασχόλησης, την κοινωνικοοικονομική ή την οικογενειακή κατάστασή τους. Στα περισσότερα κράτη μέλη, το νόμιμο αυτό δικαίωμα υπάρχει ήδη, αλλά η ηλικία έναρξης του δικαιώματος ποικίλλει σημαντικά. Ιδανικά, δεν θα πρέπει να υπάρχει κενό μεταξύ της λήξης της άδειας μητρότητας, της άδειας πατρότητας και της γονικής αδειας με αμοιβή ή αποζημίωση και του νόμιμου δικαιώματος στην ΠΕΦ.
- (28) Η αύξηση της διαθεσιμότητας προσβάσιμης και οικονομικά προσιτής ΠΕΦ υψηλής ποιότητας για τις οικογένειες και η βελτίωση των συνθηκών εργασίας και των μισθών στον τομέα ΠΕΦ αναμένεται να αποφέρουν οικονομικά οφέλη. Ταυτόχρονα, η δημοσιονομική διατηρησιμότητα των επενδύσεων στην ΠΕΦ μπορεί να βελτιστοποιηθεί με την αξιολόγηση του αντικτύπου στα δημόσια οικονομικά και με την τακτική παρακολούθηση και τη συνεχή βελτίωση της σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας, με βάση τις βέλτιστες πρακτικές, συμπεριλαμβανομένου του αποτελεσματικού σχεδιασμού των μηχανισμών χρηματοδότησης που θα συνάδει με τη συνολική διατηρησιμότητα των δημόσιων οικονομικών.
- (29) Η εύκολη και ισότιμη πρόσβαση σε επαρκείς πληροφορίες εντός και εκτός διαδικτύου σχετικά με την ΠΕΦ χωρίς διακρίσεις είναι καίριας σημασίας για όλους τους γονείς, ανεξαρτήτως της σύνθεσης της οικογένειας και της οικογενειακής κατάστασης, συμπεριλαμβανομένου του συμφώνου συμβίωσης, όπως αναγνωρίζεται από το εθνικό δίκαιο. Αυτή αφορά πληροφορίες σχετικά με το δικαίωμα χρήσης και τη διαθεσιμότητα κατάλληλων υπηρεσιών, τις λεπτομέρειες πρόσβασης και την επιλεξιμότητα για χρηματοδοτική στήριξη, κατά περίπτωση.

- (30) Η έλλειψη ενημέρωσης σχετικά με τα δικαιώματα των γονέων και των παιδιών όσον αφορά την ΠΕΦ και τη σημασία της για τα μελλοντικά εκπαιδευτικά αποτελέσματα αποτελεί πρόσθετο εμπόδιο για τη χρήση των υπηρεσιών, κάτι που επηρεάζει τη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας. Η ορθή και διεξοδική ενημέρωση των γονέων θα πρέπει να οδηγεί στη λήψη καλά μελετημένων και τεκμηριωμένων αποφάσεων σχετικά με τις επιλογές φροντίδας.
- (31) Ο τομέας της ΠΕΦ πάσχει από έλλειψη προσωπικού σε πολλές χώρες. Το πρόβλημα αυτό μπορεί να αντιμετωπιστεί μέσω πολλαπλών στρατηγικών, όπως η βελτίωση των συνθηκών εργασίας, των προοπτικών σταδιοδρομίας και των αμοιβών, μέσω της παροχής δυνατοτήτων τακτικής αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης, της ανάπτυξης δημιουργικών στρατηγικών πρόσληψης και της πρόσκλησης προς διάφορες υποεκπροσωπούμενες ομάδες να ενταχθούν στο εργατικό δυναμικό της ΠΕΦ, όπως άνδρες ή άτομα που προέρχονται από διάφορα πολιτισμικά υπόβαθρα, για παράδειγμα μετανάστες και πρόσφυγες. Ένας απλός και ταχύς μηχανισμός αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων θα μπορούσε να συμβάλει στην αντιμετώπιση των ελλείψεων. Για παράδειγμα, η σύσταση (ΕΕ) 2022/554 της Επιτροπής¹ εξετάζει το ζήτημα της πρόσβασης όσων εγκαταλείπουν την Ουκρανία για να ξεφύγουν από τον πόλεμο σε νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα.

¹ Σύσταση (ΕΕ) 2022/554 της Επιτροπής, της 5ης Απριλίου 2022, σχετικά με την αναγνώριση των προσόντων των ατόμων που προσπαθούν να ξεφύγουν από τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία (ΕΕ L 107 I της 6.4.2022, σ. 1).

- (32) Η προώθηση δίκαιων συνθηκών εργασίας για το προσωπικό της ΠΕΦ αναμένεται να συμβάλει στην προσέλκυση νέων εργαζομένων και, ταυτόχρονα, να εξασφαλίσει ότι τα άτομα που εργάζονται στον τομέα αυτόν είναι πρόθυμα και ικανά να παραμείνουν στις θέσεις εργασίας τους μέχρι τη συνταξιοδότησή τους. Μπορεί επίσης να συμβάλει στην αντιμετώπιση του διαχωρισμού με βάση το φύλο στον τομέα της ΠΕΦ. Στο πλαίσιο αυτό, οι κατευθυντήριες γραμμές πολιτικής της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για την προώθηση της αξιοπρεπούς εργασίας για το προσωπικό προσχολικής εκπαίδευσης¹ παρέχουν καθοδήγηση σχετικά με την πιθανή εφαρμογή των συστάσεων όσον αφορά την επαγγελματική εξέλιξη και την εξέλιξη της σταδιοδρομίας, την προσήκουσα αμοιβή, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας της αμοιβής, τη βιώσιμη απασχόληση και τις βιώσιμες συνθήκες εργασίας, καθώς και την προώθηση του κοινωνικού διαλόγου σε αυτόν τον τομέα.
- (33) Η φροντίδα των παιδιών δεν σταματά όταν πηγαίνουν στο δημοτικό σχολείο. Οι ανάγκες φροντίδας των παιδιών στην ηλικία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης μπορούν να περιορίσουν εξίσου τη συμμετοχή των μητέρων στην αγορά εργασίας και τον χρόνο εργασίας τους εάν δεν υπάρχουν κατάλληλες, ποιοτικές και οικονομικά προσιτές λύσεις για τη φροντίδα μετά το σχολείο και κατά τη διάρκεια των διακοπών, στο πλαίσιο των εθνικών σχολικών συστημάτων. Εάν δεν υπάρχουν δυνατότητες φροντίδας για τα μεγαλύτερα παιδιά, η διαθεσιμότητα της ΠΕΦ για τα μικρότερα αδέρφια δεν επιτρέπει τη συμμετοχή των γονέων στην αγορά εργασίας, κάτι που με τη σειρά του ενδέχεται να έχει αντίκτυπο στη χρήση υπηρεσιών ΠΕΦ για τα μικρότερα αδέρφια. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν κατάλληλη, ποιοτική και οικονομικά προσιτή εξωσχολική φροντίδα. Συνιστάται τα μέτρα που λαμβάνονται από τα κράτη μέλη να περιλαμβάνουν, κατά περίπτωση, προσφορά για την επίβλεψη και την υποστήριξη της μελέτης για το σπίτι για όλα τα παιδιά, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών που προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα.

¹ Διεθνής Οργάνωση Εργασίας, «Meeting of Experts on Policy Guidelines on the promotion of decent work for early childhood education personnel» (Διάσκεψη εμπειρογνομώνων σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές πολιτικής για την προώθηση της αξιοπρεπούς εργασίας για το προσωπικό προσχολικής εκπαίδευσης), διατίθεται στη διεύθυνση: https://www.ilo.org/sector/Resources/codes-of-practice-and-guidelines/WCMS_236528/lang--en/index.htm

- (34) Η ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής εξακολουθεί να αποτελεί μεγάλη πρόκληση για πολλούς γονείς, ιδίως για τις γυναίκες. Η δυσκολία εξισορρόπησης της εργασίας με τις ευθύνες φροντίδας αποτελεί μείζον εμπόδιο που συντελεί στην υποεκπροσώπηση των γυναικών στην αγορά εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, τα έμφυλα στερεότυπα συχνά επηρεάζουν τους ρόλους των γυναικών και των ανδρών όσον αφορά τη φροντίδα. Η ανισορροπία μεταξύ της παροχής φροντίδας από τις γυναίκες σε σύγκριση με τους άνδρες ενισχύει τα έμφυλα στερεότυπα τόσο στα επαγγέλματα όσο και στους ρόλους των ανδρών και των γυναικών.
- (35) Αυτό το επίμονο χάσμα μεταξύ των φύλων όσον αφορά τη φροντίδα θα πρέπει να αντιμετωπιστεί, ιδίως μέσω της ενθάρρυνσης της χρήσης άδειας πατρότητας, γονικής άδειας και ευέλικτων ρυθμίσεων του χρόνου εργασίας από τους πατέρες, κατά περίπτωση, σε συνδυασμό με πιο ισότιμη κατανομή των ευθυνών φροντίδας στα ζευγάρια όσον αφορά την αμειβόμενη και μη αμειβόμενη εργασία¹. Η εφαρμογή της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1158 αναμένεται να ενισχύσει τα δικαιώματα των εργαζομένων με ευθύνες φροντίδας να λαμβάνουν άδεια πατρότητας και γονική άδεια και να ζητούν ευέλικτες ρυθμίσεις του χρόνου εργασίας. Η περαιτέρω δράση θα πρέπει να επικεντρωθεί στην ευαισθητοποίηση σχετικά με αυτά τα νέα δικαιώματα και στην παρακολούθηση του αν οι εργαζόμενοι μπορούν να κάνουν πλήρη χρήση αυτών των δικαιωμάτων χωρίς να αντιμετωπίζουν δυσμενή μεταχείριση στην εργασία.
- (36) Εκτός από άλλα μέτρα για τον συνδυασμό της επαγγελματικής, της οικογενειακής και της ιδιωτικής ζωής, θα πρέπει να προωθηθούν ευέλικτες λύσεις για τη χρήση της ΠΕΦ, ανάλογα με τις ανάγκες. Για παράδειγμα, οι εργαζόμενοι με ευθύνες φροντίδας θα επωφελούνται από την πρόσβαση σε συμπληρωματικές υπηρεσίες παιδικής φροντίδας, όπως η έναρξη λειτουργίας νωρίς, η παροχή γευμάτων και η λήξη λειτουργίας αργά.

¹ Βλ. συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την αντιμετώπιση του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων: Αποτίμηση και καταμερισμός της αμειβόμενης εργασίας και της μη αμειβόμενης εργασίας φροντίδας, 13584/20.

- (37) Για την καλύτερη κατανόηση των αναγκών και των περιορισμών στην παροχή φροντίδας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν τη διαθεσιμότητα επαρκών δεδομένων με ικανοποιητικό βαθμό λεπτομέρειας, αξιοπιστίας και συγκρισιμότητας. Δεδομένου ότι η οδηγία (ΕΕ) 2019/1158 δεν περιέχει ειδικές διατάξεις σχετικά με τη συλλογή δεδομένων, τα εν λόγω δεδομένα θα πρέπει να περιλαμβάνουν τη χρήση άδειας πατρότητας και γονικής άδειας, λαμβάνοντας υπόψη το μεθοδολογικό εγχειρίδιο για το πλαίσιο δεικτών ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής που εκπονήθηκε από την Επιτροπή Απασχόλησης (EMCO) και την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας (ΕΚΠ) για τη στήριξη της ορθής παρακολούθησης και αξιολόγησης της εν λόγω οδηγίας.
- (38) Η πρόοδος στην εφαρμογή της παρούσας σύστασης θα πρέπει να παρακολουθείται τακτικά στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, της ετήσιας έκθεσης για την ισότητα των φύλων στην Ένωση και της πύλης παρακολούθησης της στρατηγικής για την ισότητα των φύλων. Για τον σκοπό αυτόν, τα κράτη μέλη θα πρέπει ιδίως να στηρίζουν την Επιτροπή στην ενδεχόμενη ανάπτυξη και υπολογισμό ενός δείκτη για τη μέτρηση του χάσματος μεταξύ των φύλων όσον αφορά τη φροντίδα, δηλαδή τη διαφορά του χρόνου που αφιερώνουν οι γυναίκες και οι άνδρες στην παροχή φροντίδας, το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων και τη χρήση του χρόνου σε αμειβόμενη και μη αμειβόμενη εργασία, προκειμένου να γίνουν καλύτερα κατανοητές οι αλληλεξαρτήσεις μεταξύ των στοιχείων αυτών με σκοπό την υποστήριξη της ανάπτυξης τεκμηριωμένων πολιτικών για την ισότητα των φύλων και κοινωνικών πολιτικών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων στον τομέα της ΠΕΦ, αξιοποιώντας με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τη στήριξη της Επιτροπής, μεταξύ άλλων μέσω του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης (TSI), με την ανταλλαγή ορθών πρακτικών και τη χρήση κατάλληλων διαδικασιών και μεθοδολογιών και με τη συλλογή δεδομένων, τη συμμετοχή των συμφεροντούχων και τον αποτελεσματικότερο και αποδοτικότερο διοργανικό συντονισμό και τον σχεδιασμό, την κατανομή και την επαγγελματική εξέλιξη των ανθρώπινων πόρων στον τομέα της ΠΕΦ.

- (39) Η φράση «προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα» θα πρέπει να θεωρείται, όπως ορίζεται στη σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την ΠΕΦ υψηλής ποιότητας, ότι αναφέρεται σε οποιοδήποτε ρυθμιζόμενο σύστημα το οποίο παρέχει εκπαίδευση και φροντίδα για τα παιδιά από τη γέννησή τους έως την ηλικία υποχρεωτικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης — ανεξάρτητα από τη δομή, τη χρηματοδότηση, το ωράριο λειτουργίας ή το περιεχόμενο του προγράμματος— και περιλαμβάνει την παροχή ημερήσιας φροντίδας σε ειδικά κέντρα ή σε οικογενειακό περιβάλλον, την παροχή ιδιωτικώς και δημοσίως χρηματοδοτούμενης αγωγής, καθώς και την παροχή υπηρεσιών προσχολικής και νηπιακής αγωγής.
- (40) Προκειμένου να αξιολογηθεί ο αντίκτυπος της παρούσας σύστασης, η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, θα πρέπει να παρακολουθεί την πρόοδό της και να υποβάλλει τακτικά σχετικές εκθέσεις στο Συμβούλιο,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΣΤΑΣΗ:

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

1. Στόχος της παρούσας σύστασης είναι να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές περιστάσεις τους, να αυξήσουν τη συμμετοχή σε προσβάσιμη, οικονομικά προσιτή και υψηλής ποιότητας προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα (ΠΕΦ), προκειμένου να διευκολυνθεί και να ενθαρρυνθεί η συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας και να ενισχυθούν η κοινωνική και γνωστική ανάπτυξη των παιδιών και η εκπαιδευτική επιτυχία τους, ιδίως των παιδιών που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση ή προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα.
2. Η παρούσα σύσταση αφορά την ΠΕΦ για όλα τα παιδιά.

ΣΤΟΧΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

3. α) Συνιστάται στα κράτη μέλη να παρέχουν υπηρεσίες ΠΕΦ υψηλής ποιότητας σύμφωνα με τις εθνικές αρμοδιότητες, τα επίπεδα χρήσης της γονικής άδειας και τα πρότυπα παροχής ΠΕΦ, διασφαλίζοντας ότι έως το 2030 τουλάχιστον το 45 % των παιδιών ηλικίας κάτω των τριών ετών συμμετέχουν στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα σύμφωνα με τα στατιστικά δεδομένα της ΕΕ για το εισόδημα και τις συνθήκες διαβίωσης.

Με την επιφύλαξη του πρώτου εδαφίου, συνιστάται στα κράτη μέλη που δεν έχουν ακόμη επιτύχει τον στόχο που είχε τεθεί το 2002, για ποσοστό συμμετοχής 33 % στην ΠΕΦ για τη συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα, να αυξήσουν τη συμμετοχή έως το 2030 κατά τουλάχιστον ένα συγκεκριμένο ποσοστό σε σχέση με το τρέχον ποσοστό συμμετοχής τους, όπως ορίζεται στα σημεία i) και ii) του παρόντος εδαφίου. Το τρέχον ποσοστό συμμετοχής υπολογίζεται ως το μέσο ποσοστό συμμετοχής παιδιών ηλικίας κάτω των τριών ετών στην ΠΕΦ το οποίο επιτεύχθηκε κατά τα έτη 2017-2021 σύμφωνα με τα στατιστικά δεδομένα της ΕΕ για το εισόδημα και τις συνθήκες διαβίωσης. Συνιστάται στα κράτη μέλη να αυξήσουν τη συμμετοχή στην ΠΕΦ σε σχέση με τα αντίστοιχα τρέχοντα ποσοστά συμμετοχής τους ως εξής:

- i) κατά τουλάχιστον 90 % για τα κράτη μέλη των οποίων το ποσοστό συμμετοχής είναι χαμηλότερο του 20 %· ή
 - ii) κατά τουλάχιστον 45 %, ή τουλάχιστον έως ότου επιτευχθεί ποσοστό συμμετοχής 45 %, για τα κράτη μέλη των οποίων το ποσοστό συμμετοχής κυμαίνεται μεταξύ 20 % και 33 %.
- β) Συνιστάται στα κράτη μέλη να παρέχουν υπηρεσίες ΠΕΦ υψηλής ποιότητας για παιδιά ηλικίας από τριών ετών προκειμένου να επιτευχθεί, έως το 2030, ο στόχος που συμφωνήθηκε στο ψήφισμα του Συμβουλίου περί στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με στόχο τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και πέραν αυτού (2021-2030)¹, σύμφωνα με τον οποίο τουλάχιστον το 96 % των παιδιών ηλικίας μεταξύ τριών ετών και της ηλικίας έναρξης της υποχρεωτικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης θα πρέπει να συμμετέχει στην ΠΕΦ.

¹ ΕΕ C 66 της 26.2. 2021, σ. 1.

ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

4. Συνιστάται στα κράτη μέλη να υποστηρίξουν ένα επίπεδο διαθεσιμότητας υπηρεσιών ΠΕΦ που να είναι συμβατό με την ευημερία και την ανάπτυξη του παιδιού και να επιτρέπει την ουσιαστική συμμετοχή των γονέων στην αγορά εργασίας, ιδίως των μητέρων, καθιστώντας παράλληλα δυνατή την ισότιμη ως προς το φύλο γονική επιλογή για τη χρήση των υπηρεσιών ΠΕΦ.
5. Συνιστάται στα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα ώστε οι υπηρεσίες ΠΕΦ να είναι διαθέσιμες κατά τρόπο που να επιτρέπει στα παιδιά να συμμετέχουν τουλάχιστον 25 ώρες την εβδομάδα.
6. Συνιστάται στα κράτη μέλη να προωθήσουν τη διαθεσιμότητα υπηρεσιών ΠΕΦ ή συμπληρωματικών υπηρεσιών πριν και μετά το κανονικό ωράριο λειτουργίας των υπηρεσιών ΠΕΦ, ανάλογα με την περίπτωση, ώστε να καλύπτεται ο χρόνος μετακίνησης και να καταστεί η παιδική φροντίδα πλήρως συμβατή με την ευημερία του παιδιού και το ωράριο εργασίας των γονέων, καθώς και με την ανάγκη τους για συνδυασμό της επαγγελματικής, της οικογενειακής και της ιδιωτικής ζωής.

ΕΝΤΑΞΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΑΠΟ ΜΕΙΟΝΕΚΤΟΥΝΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ, ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ
ΑΝΑΠΗΡΙΑ, ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ Η ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

7. Συνιστάται στα κράτη μέλη:

- α) να εφαρμόζουν στοχευμένα μέτρα για να καταστήσουν δυνατή και να αυξήσουν τη συμμετοχή στην ΠΕΦ παιδιών από μειονεκτούντα περιβάλλοντα, συμπεριλαμβανομένων παιδιών που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού ή που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών, παιδιών με ανεπαρκή γνώση της γλώσσας του σχολείου, καθώς και παιδιών με αναπηρία, με ειδικές ανάγκες ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες·
- β) να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για να γεφυρώσουν το χάσμα συμμετοχής στην ΠΕΦ μεταξύ των παιδιών που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού και του συνολικού πληθυσμού των παιδιών·
- γ) να προσπαθήσουν να αυξήσουν τη συμμετοχή παιδιών με αναπηρία, παιδιών με συγκεκριμένες ανάγκες ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, κατά περίπτωση, στη βασική ΠΕΦ · και
- δ) να υποστηρίξουν προγράμματα κατάρτισης για το προσωπικό ΠΕΦ, τα οποία έχουν σχεδιαστεί για τη στήριξη του εν λόγω προσωπικού κατά την παροχή ΠΕΦ υψηλής ποιότητας σε παιδιά που προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα, συμπεριλαμβανομένων παιδιών που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και παιδιών με αναπηρία, με συγκεκριμένες ανάγκες ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

ΠΟΙΟΤΗΤΑ

8. Συνιστάται στα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι:

- α) οι υπηρεσίες ΠΕΦ για όλα τα παιδιά είναι υψηλής ποιότητας, προκειμένου να συμβάλουν στην υγιή σωματική, κοινωνική, συναισθηματική, γνωστική και εκπαιδευτική ανάπτυξη και ευημερία του παιδιού, και να αυξηθεί η εμπιστοσύνη των γονέων στις εν λόγω υπηρεσίες· και ότι
- β) τα εθνικά ή περιφερειακά πλαίσια ποιότητας που ενθαρρύνονται να αναπτύξουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με συστήματα προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας υψηλής ποιότητας περιλαμβάνουν την παροχή υπηρεσιών για παιδιά και των δύο ηλικιακών ομάδων που καλύπτονται από την παρούσα σύσταση· τα πλαίσια ποιότητας θα πρέπει ιδίως να προβλέπουν:
 - επαρκείς αναλογίες προσωπικού-παιδιών και μεγέθη ομάδων, λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία των παιδιών και τυχόν αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που μπορεί να έχουν, ιδίως σε χωριστά συστήματα προσχολικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, ώστε να αποφεύγονται κενά σε επίπεδο φροντίδας·
 - τη στήριξη της επαγγελματοποίησης όλου του προσωπικού ΠΕΦ, μεταξύ άλλων με την αύξηση του απαιτούμενου επιπέδου αρχικής εκπαίδευσης και την εξασφάλιση συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης, συμπεριλαμβανομένης της γνώσης των δικαιωμάτων του παιδιού, μέσω ευκαιριών επαρκούς και διά βίου κατάρτισης· και
 - ένα ασφαλές περιβάλλον με στοργή και φροντίδα, ένα ποιοτικό πρόγραμμα σπουδών και μαθησιακές ευκαιρίες κατάλληλες για τις ειδικές ανάγκες κάθε κατηγορίας παιδιών και κάθε ηλικιακής ομάδας, καθώς και έναν κοινωνικό, πολιτιστικό και φυσικό χώρο που προσφέρει ένα φάσμα δυνατοτήτων για την ανάπτυξη του δυναμικού των παιδιών.

ΕΔΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

9. Συνιστάται στα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις για τα παιδιά και τις οικογένειές τους όσον αφορά την πρόσβαση σε κατάλληλες εγκαταστάσεις εκπαίδευσης και φροντίδας, παρέχοντας επαρκή εδαφική κάλυψη της παροχής ΠΕΦ. Για τον σκοπό αυτόν, συνιστάται ιδίως στα κράτη μέλη:
- α) να οργανώσουν κατάλληλα την παροχή ΠΕΦ σε αστικές και αγροτικές περιοχές, σε εύπορες και μειονεκτούσες συνοικίες, περιφέρειες και εξόχως απόκεντρες περιοχές, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές δομές καθώς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά περιοχών, μεταξύ των οποίων η πυκνότητα του παιδικού πληθυσμού και η κατανομή των παιδιών ανά ηλικία, κατά τρόπο που να συνάδει πλήρως με τις αρχές της εξάλειψης του διαχωρισμού και της απαγόρευσης των διακρίσεων και σε στενή συνεργασία με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές· και
 - β) να λάβουν υπόψη, κατά περίπτωση, την ανάγκη για εύλογους χρόνους μετακίνησης, μεταξύ άλλων για τους γονείς που χρησιμοποιούν επιλογές ενεργού κινητικότητας και δημόσια μέσα μεταφοράς, κατά την οργάνωση της ΠΕΦ ή την ανάπτυξη πολιτικής σχετικά με τον τόπο παροχής των υπηρεσιών ΠΕΦ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΙΤΟΤΗΤΑ

10. Για τα υπόλοιπα παιδιά, εκτός εκείνων που καλύπτονται από τη σύσταση του Συμβουλίου για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά, τα οποία θα πρέπει να απολαμβάνουν δωρεάν εκπαίδευση και οικονομικά προσιτή και αποτελεσματική πρόσβαση σε υπηρεσίες ΠΕΦ υψηλής ποιότητας, όπως ορίζονται στην εν λόγω σύσταση, συνιστάται στα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι το καθαρό κόστος της ΠΕΦ είναι ευλόγως ανάλογο προς τα λοιπά έξοδα του νοικοκυριού και το διαθέσιμο εισόδημα, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος, συμπεριλαμβανομένων των μονογονεϊκών νοικοκυριών χαμηλού εισοδήματος. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται:
- α) να περιορίσουν τις άμεσες δαπάνες για τους γονείς· και
 - β) κατά περίπτωση, να θεσπίσουν κλιμακούμενα δίδακτρα που θα είναι αναλογικά προς το οικογενειακό εισόδημα ή ανώτατο ποσό διδάκτρων για την ΠΕΦ.

ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ

11. Συνιστάται στα κράτη μέλη να αίρουν αδιαλείπτως τα εμπόδια της ισότιμης πρόσβασης όλων των παιδιών στην ΠΕΦ κατά τρόπο που δεν εισάγει διακρίσεις. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα εξής:
- α) παροχή λύσεων στους γονείς με άτυπο ωράριο εργασίας με σκοπό τον καλύτερο συνδυασμό επαγγελματικής, οικογενειακής και ιδιωτικής ζωής, με παράλληλη διασφάλιση της ευημερίας του παιδιού·

- β) αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών των μόνων γονέων, που στην πλειονότητά τους είναι γυναίκες·
- γ) βελτίωση της πρόσβασης στην ΠΕΦ ανεξάρτητα από το εργασιακό καθεστώς των γονέων, κατά τρόπο συνεπή με την παροχή κινήτρων για εργασία·
- δ) διασφάλιση της προσβασιμότητας των κτιρίων, των υποδομών, των υπηρεσιών στήριξης που παρέχουν οι κοινότητες και των μεταφορών, καθώς και μαθησιακού υλικού και των ψηφιακών εργαλείων για γονείς και παιδιά με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες·
- ε) παροχή αποτελεσματικής εκπαιδευτικής στήριξης και φροντίδας και κατάλληλης ενημέρωσης και επικοινωνίας για παιδιά και γονείς με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, καθώς και για εκείνους που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, και αντιμετώπιση των γλωσσικών και πολιτιστικών εμποδίων, συμπεριλαμβανομένων των εμποδίων που αντιμετωπίζουν παιδιά που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών, ώστε να καταστεί δυνατή η συμμετοχή των παιδιών στην ΠΕΦ που παρέχεται σε συνήθεις μη διαχωρισμένες εγκαταστάσεις χωρίς αποκλεισμούς·
- στ) προορατική παροχή στήριξης και σαφούς ενημέρωσης σχετικά με τα οφέλη της συμμετοχής στην ΠΕΦ και σχετικά με τις υφιστάμενες ευκαιρίες, τους κανόνες επιλεξιμότητας και τις διοικητικές διαδικασίες για την πρόσβαση σε υπηρεσίες ΠΕΦ σε όλους τους γονείς χωρίς διακρίσεις, ανεξαρτήτως της σύνθεσης της οικογένειας και της οικογενειακής κατάστασης· και
- ζ) παροχή διοικητικής υποστήριξης για την εγγραφή, με ιδιαίτερη προσοχή στους γονείς που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση ή προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα.

12. Συνιστάται στα κράτη μέλη να εξετάσουν το ενδεχόμενο θέσπισης νόμιμου δικαιώματος στην ΠΕΦ. Κατά τον καθορισμό της ηλικίας έναρξης για την άσκηση του εν λόγω δικαιώματος, συνιστάται στα κράτη μέλη να λάβουν υπόψη τη διαθεσιμότητα και τη διάρκεια της άδειας μητρότητας, της άδειας πατρότητας και της γονικής άδειας με επαρκή αμοιβή ή αποζημίωση και να στοχεύσουν στην αποφυγή κενών μεταξύ της λήξης της εν λόγω άδειας και της έναρξης της ΠΕΦ.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΕΞΩΣΧΟΛΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

13. Εκτός από την παροχή υπηρεσιών ΠΕΦ, συνιστάται στα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ολοκληρωμένη προσέγγιση όσον αφορά τη φροντίδα των παιδιών, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες φροντίδας των παιδιών διάφορων ηλικιών, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, διευκολύνοντας την οικονομικά προσιτή, προσβάσιμη και υψηλής ποιότητας εξωσχολική φροντίδα για τα παιδιά της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (κάλυψη μετά το σχολείο και κατά τη διάρκεια των διακοπών), συμπεριλαμβανομένων εκείνων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, και συνεκτιμώντας την οργάνωση του σχολείου και των διακοπών σε εθνικό επίπεδο. Συνιστάται στα κράτη μέλη να συμπεριλάβουν σε αυτές τις υπηρεσίες, κατά περίπτωση, την υποστήριξη της μελέτης για το σπίτι για όλα τα παιδιά, μεταξύ των οποίων ιδίως τα παιδιά που προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα ή βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση.

ΕΠΙΓΝΩΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

14. Συνιστάται στα κράτη μέλη να προαγάγουν την ενημέρωση των γονέων σχετικά με τα δικαιώματά τους, συμπεριλαμβανομένου, κατά περίπτωση, του δικαιώματος για λήψη θέσης στην ΠΕΦ, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι διαφορετικές παραδόσεις και τα διαφορετικά υπόβαθρα ενδέχεται να επηρεάσουν τη γνώση και την αντίληψη του συστήματος ΠΕΦ και την εμπιστοσύνη σε αυτό.

15. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να ενημερώνουν προορατικά τους γονείς σχετικά με τις δυνατότητες, τα οφέλη και το κόστος της χρήσης της ΠΕΦ και, κατά περίπτωση, σχετικά με τη διαθέσιμη οικονομική στήριξη. Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα ζητήματα:
- α) οι ανάγκες των γονέων για ενημέρωση σχετικά με την ΠΕΦ, με συνεκτίμηση της ποικιλομορφίας των δεξιοτήτων, των δυνατοτήτων, του κοινωνικοοικονομικού υποβάθρου, και τυχόν αναπηρίας τους· και
 - β) η εξασφάλιση της δυνατότητας εύκολης πρόσβασης στις πληροφορίες εντός και εκτός διαδικτύου, με συνεκτίμηση των διαφορετικών γλωσσικών αναγκών και της διαθεσιμότητας ψηφιακών εργαλείων.
16. Συνιστάται στα κράτη μέλη να θεσπίσουν αποτελεσματικές, αμερόληπτες και προσβάσιμες διαδικασίες υποβολής καταγγελιών για την αναφορά ζητημάτων ή περιστατικών στις αρμόδιες αρχές.

ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

17. Συνιστάται στα κράτη μέλη να στηρίζουν την ποιοτική απασχόληση και δίκαιες συνθήκες εργασίας για το προσωπικό ΠΕΦ, ιδίως με την προώθηση του κοινωνικού διαλόγου και των συλλογικών διαπραγματεύσεων και με την υποστήριξη της ανάπτυξης ελκυστικών μισθών, κατάλληλων εργασιακών ρυθμίσεων, υψηλών προτύπων επαγγελματικής υγείας και ασφάλειας, και της ισότητας και της καταπολέμησης των διακρίσεων στον εν λόγω τομέα, με παράλληλο σεβασμό της αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων.

18. Συνιστάται στα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν τις ανάγκες σε δεξιότητες και τις ελλείψεις εργαζομένων στον τομέα της ΠΕΦ, ιδίως με τους εξής τρόπους:
- α) βελτιώνοντας την αρχική και τη συνεχή εκπαίδευση και κατάρτιση ώστε οι σημερινοί και οι μελλοντικοί εργαζόμενοι στον τομέα της ΠΕΦ να εφοδιαστούν με τις απαραίτητες δεξιότητες και ικανότητες·
 - β) δημιουργώντας επαγγελματικές σταδιοδρομίες στον τομέα της ΠΕΦ, μεταξύ άλλων μέσω της αναβάθμισης των δεξιοτήτων, της επανειδίκευσης και των υπηρεσιών πληροφόρησης και καθοδήγησης·
 - γ) παρέχοντας ελκυστικό επαγγελματικό καθεστώς και προοπτικές σταδιοδρομίας στους εργαζομένους στον τομέα της ΠΕΦ·
 - δ) εφαρμόζοντας μέτρα για την αντιμετώπιση των έμφυλων στερεοτύπων και του διαχωρισμού με βάση το φύλο, ώστε να καταστεί το επάγγελμα πιο ελκυστικό· και
 - ε) αναπτύσσοντας επαγγελματικά δίκτυα για άτομα που απασχολούνται στον τομέα της ΠΕΦ, κατά περίπτωση.

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΧΑΣΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ
ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

19. Συνιστάται στα κράτη μέλη να ενθαρρύνουν τον ισότιμο καταμερισμό της φροντίδας των παιδιών μεταξύ των γονέων με τους εξής τρόπους:
- α) καταπολεμώντας τα έμφυλα στερεότυπα και ενθαρρύνοντας την ισόρροπη συμμετοχή και των δύο γονέων στις ευθύνες φροντίδας σε ισότιμη βάση, μεταξύ άλλων μέσω εκστρατειών επικοινωνίας· και
 - β) προωθώντας και υποστηρίζοντας τη διαθεσιμότητα και την ισότιμη ως προς το φύλο χρήση φιλικών προς την οικογένεια εργασιακών ρυθμίσεων, καθώς και τη χρήση γονικής άδειας και από τους δύο γονείς, ιδίως από τους άνδρες, κατά τη διάρκεια της ζωής τους.

ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

20. Συνιστάται στα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ορθή και αποτελεσματική διακυβέρνηση πολιτικής στον τομέα της ΠΕΦ, ιδίως με τους εξής τρόπους:
- α) εξασφαλίζοντας ισχυρή συνεργασία μεταξύ των διάφορων οργάνων χάραξης πολιτικής και των υπηρεσιών ΠΕΦ και στηρίζοντας τη συνεργασία με άλλα όργανα χάραξης πολιτικής και υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για την προσχολική ανάπτυξη και εκπαίδευση· και

- β) κινητοποιώντας και χρησιμοποιώντας με οικονομικά αποδοτικό τρόπο κατάλληλη και βιώσιμη χρηματοδότηση για την ΠΕΦ, μεταξύ άλλων με τη χρήση ενωσιακών κονδυλίων και μέσων και με την υιοθέτηση πολιτικών που ευνοούν τη διατηρήσιμη χρηματοδότηση των υπηρεσιών ΠΕΦ που συνάδουν με τη συνολική διατηρησιμότητα των δημόσιων οικονομικών.

21. Συνιστάται, κατά περίπτωση, στα κράτη μέλη να αναπτύξουν ή να βελτιώσουν τη συλλογή δεδομένων σχετικά με:

- α) τη συμμετοχή των παιδιών στην ΠΕΦ, σε τακτική βάση και με επαρκές μέγεθος δείγματος όταν χρησιμοποιούνται έρευνες, με ανάλυση με βάση την ηλικία και, όπου είναι δυνατό, με βάση το φύλο, μεταξύ άλλων όσον αφορά παιδιά που βρίσκονται σε εύαλπη κατάσταση ή προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα·
- β) τις διαφορές στη χρήση του χρόνου στην αμειβόμενη και μη αμειβόμενη εργασία μεταξύ γυναικών και ανδρών με ευθύνες φροντίδας, κατά προτίμηση με την αξιοποίηση μελετών διάθεσης του χρόνου με βάση το πρότυπο που καθορίζεται από τις εναρμονισμένες ευρωπαϊκές έρευνες χρήσης χρόνου·

- γ) τη χρήση γονικής άδειας με ανάλυση με βάση το φύλο, από διοικητικά δεδομένα με εναρμονισμένο τρόπο σε επίπεδο Ένωσης, αξιοποιώντας το πλαίσιο δεικτών ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής, που εκπονήθηκε από την κοινή υποομάδα της EMCO και της SPC·
- δ) τις συνθήκες εργασίας του προσωπικού ΠΕΦ, καλύπτοντας ιδίως τις πτυχές που αναφέρονται στις συστάσεις 17 και 18· και
- ε) ελλείψεις στην ΠΕΦ, την προσβασιμότητα, οικονομική προσιτότητα και ποιότητα της ΠΕΦ σε τακτική βάση και σχετικά με την εδαφική κατανομή της ΠΕΦ, ιδίως για την αξιολόγηση των εδαφικών ανισοτήτων, μεταξύ άλλων σε απομακρυσμένες και αγροτικές περιοχές.

22. Συνιστάται στα κράτη μέλη να εντείνουν τις προσπάθειές τους για να διασφαλίσουν ότι τα δεδομένα είναι συγκρίσιμα σε επίπεδο Ένωσης και διαθέτουν επαρκή βαθμό λεπτομέρειας.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

23. Συνιστάται στα κράτη μέλη να ενημερώσουν την Επιτροπή σχετικά με το σύνολο των μέτρων που έχουν λάβει ή σχεδιάζουν να λάβουν για την εφαρμογή της παρούσας σύστασης εντός 18 μηνών από την έκδοσή της, αξιοποιώντας, κατά περίπτωση, τις υφιστάμενες εθνικές στρατηγικές ή σχέδια. Κατά περίπτωση, μπορεί να γίνει αναφορά σε εκθέσεις που υποβάλλονται στο πλαίσιο υφιστάμενων μηχανισμών υποβολής εκθέσεων, όπως η ανοικτή μέθοδος συντονισμού, το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο και άλλοι σχετικοί μηχανισμοί προγραμματισμού και υποβολής εκθέσεων της Ένωσης.

ΧΑΙΡΕΤΙΖΕΙ ΤΗΝ ΠΡΟΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

24. α) να βελτιώσει την τακτική παροχή δεδομένων, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, μέσω της δημοσίευσης στον δικτυακό τόπο της Eurostat, καθώς και στην πύλη παρακολούθησης της στρατηγικής για την ισότητα των φύλων, των ακολούθων:
- i) περαιτέρω ανάλυσης ανά ηλικία και, κατά περίπτωση, ανά πεμπτημόριο εισοδήματος των νοικοκυριών, της συμμετοχής των παιδιών στην ΠΕΦ, καθώς και της χρονικής έντασης της συμμετοχής και του ποσοστού συμμετοχής των παιδιών που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού·
 - ii) διαστημάτων εμπιστοσύνης για τον κύριο δείκτη των στατιστικών της ΕΕ για το εισόδημα και τις συνθήκες διαβίωσης υπό τον τίτλο «Παιδιά σε επίσημη παιδική φροντίδα ή εκπαίδευση» και άλλους σχετικούς δείκτες παράλληλα με τα ποσοστά συμμετοχής για τη διασφάλιση της συγκρισιμότητας μεταξύ ετών και χωρών· και
 - iii) πληρέστερων επεξηγηματικών πληροφοριών σχετικά με τα δεδομένα που συλλέγονται, ιδίως όσον αφορά τα προγράμματα ΠΕΦ που καλύπτονται από τον ορισμό των δεικτών.
- β) να κινητοποιήσει ενωσιακή χρηματοδότηση για τη στήριξη εθνικών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων στην ΠΕΦ·
- γ) να διερευνήσει τη δυνατότητα ανάπτυξης περαιτέρω δεικτών σε συνεργασία με την EMCO και την SPC και σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή Παιδείας και τη μόνιμη ομάδα για τους δείκτες και τα κριτήρια αξιολόγησης και να επιδιώξει να διευκολύνει την ανταλλαγή ορθών πρακτικών και αμοιβαίας μάθησης μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και τη διεξαγωγή δραστηριοτήτων ανάπτυξης τεχνικών ικανοτήτων, και να συνεχίσει να στηρίζει τις προσπάθειες των κρατών μελών να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν μεταρρυθμίσεις στον τομέα της ΠΕΦ, ιδίως μέσω του στρατηγικού πλαισίου συνεργασίας στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και του TSI·

- δ) να ενθαρρύνει οργανισμούς της Ένωσης, όπως το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων και το Eurofound, να συλλέγουν δεδομένα σε τακτική βάση, να αναπτύσσουν δείκτες και να διενεργούν αναλύσεις σχετικά με το χάσμα μεταξύ των φύλων όσον αφορά τη φροντίδα, το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων και τη χρήση του χρόνου στην αμειβόμενη και μη αμειβόμενη εργασία, στις ατομικές και κοινωνικές δραστηριότητες γυναικών και ανδρών με ευθύνες φροντίδας και στις εργασιακές ρυθμίσεις καθ' όλη τη διάρκεια του εργασιακού τους βίου·
- ε) να παρακολουθεί την εφαρμογή της παρούσας σύστασης στο πλαίσιο της ετήσιας έκθεσης για την ισότητα των φύλων στην Ένωση, και των υφιστάμενων ρυθμίσεων του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, με την υποστήριξη της EMCO και της SPC και —για τα παιδιά άνω των τριών ετών— της έκθεσης παρακολούθησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης·

25. να υποβάλει έκθεση στο Συμβούλιο εντός πέντε ετών σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί σε σχέση με την παρούσα σύσταση.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο/Η Πρόεδρος
